

Preek ds. T.H. Meedendorp over Mattheus 4 : 5 t/m 7

Gemeente van de Heere Jezus Christus,

Als Overwinnaar is de Heere Jezus uit de strik van de eerste verzoeking van satan ontkomen. Door het geloof alléén. Hij is immers onze overste Leidsman en de Voleinder van het geloof, Die het geloof tot het hoogtepunt heeft opgevoerd.

De verzoeker ging er van uit, dat bij Jezus, zwaar hongerend in de woestijn, te weinig geloof aanwezig was: Geloof in het door God de Vader gesproken woord: Deze is Mijn geliefde Zoon, in Wien Ik Mijn welbehagen heb. Maar gróót en vast was Zijn geloof. Welnu, daar houdt de duivel rekening mee. Daar spitst hij zich nu op. Daar richt hij nu zijn tweede aanval op. Op dat grote geloof van de Heere in het Woord van God. Daarom nam hij Jezus nu mee naar de heilige stad, naar Jeruzalem. En deed Hem plaats nemen op de rand van het dak en zeide tot Hem: indien Gij Gods Zoon zijt, werp U zelf dan naar beneden; er staat immers geschreven: aan Zijn engelen zal Hij opdracht geven aangaande U en op de handen zullen zij U dragen, opdat Gij Uw voet niet aan een steen stoot.

U wordt Gods Woord bediend uit onze tekst over: Christus door satan verzocht op het tempeldak. Wij zien:

1. De plaats van deze verzoeking;
2. De aanval van deze verzoeking;
3. De overwinning van deze verzoeking;
4. De vrucht van deze verzoeking.

1. De plaats van deze verzoeking.

Toen, dat is dadelijk na de mislukte aanval van de eerste verzoeking, toen ging Christus mee met de satan, hoewel Hij van de Geest in de woestijn werd geleid. Hij ging onder geleide van de duivel. Niet dat Hij gedragen werd, neen Hij ging zelfstandig. Omdat Hij van Godswege wist te móeten volgen. Er wordt onder de uitleggers verschillend gedacht over de manier, waarop wij ons dat hebben voor te stellen. Visionair of in werkelijkheid. „De zuiverheid en waarheid van 's Heeren waarneming en voorstelling doet ons het werkelijk-realistische het meest waarschijnlijk voorkomen.” Aldus prof. S. Greijdanus. Ongeveer op dezelfde manier, waarop de Geest later Filippus wegnam uit de ogen van de gedoopte kamerling van de Koningin der Moren (Hand. 8 : 39). Maar hoe dit alles ook mag zijn geweest, dit éne is in elk geval duidelijk: de duivel wil dat Jezus dáár op een vooruitstekende punt hoog in de lucht staat. Om dat hóge punt van de tempel te Jeruzalem gaat het. Boven op de tempel. Hoog boven de voorhof van het tempelplein. Vanwaar de priester iedere morgen de nieuwe dag aankondigt op de zilveren bazuin.

Vanwaar wijde uitzichten zijn naar boven, naar beneden. Waar te zien is, hoe de zware tempelpoorten opengaan. En hoe het volk begint op te stijgen om zijn God te ontmoeten. En hij stelde Hem op de tinne van de tempel (Statenvertaling). Dat heeft toch zeker een bijzondere betekenis als plaats van de verzoeking. Immers om op een hoge plaats gesteld te worden door de duivel, was Jeruzalem en zijn tempel niet persé noodzakelijk. Het had ook gekund op een hoge berg, waarvan de derde verzoeking melding maakt. En bergtoppen van honderden meters hoogte waren er ook wel in de woestijn.

Wanneer satan Jezus dan tóch heenleidt juist naar Jeruzalem en zijn tēmpel, dan móet daartoe wel een bijzondere reden zijn geweest. En die was er inderdaad: Want de boze zoekt in zijn verzoeking tot het kwade altijd aansluiting bij wat er leeft in de ziel van de mens, die verzocht wordt.

De eerste Adam heeft satan verleid door zich aan te sluiten bij wat in Adams geest aanwezig was. Namelijk: het Woord des Heeren: niet eten van de boom der kennis van goed en kwaad. Hij zegt: is het ook dat God gezegd heeft, gij zult niet eten van enige boom in de hof. En daarna: ten dage als ge daarvan eet, zult ge als God wezen, kennende goed en kwaad. Aansluiting dus bij wat Adam en Manninne overdachten.

En zo gaat het nu ook bij de tweede Adam, Christus. Die veertig dagen en nachten zich heeft beziggehouden met Zijn toekomstige taak in het midden van Israël. Veertig dagen en nachten gezocht en gesterkt in de gemeenschap met Zijn Vader. Veertig dagen gepeinsd over de plaats der gemeenschap tussen de HEERE en Zijn volk; dat is Jeruzalem, dat is de tempel. Jezus' ziel toefde in en om de tempel, vóórdát de walm van de satan Hem op de tempel deed walgen.

Daarom staat er ook zo veelbetekenend dat de duivel Jezus voerde naar de heilige stad. Dat is de stad van de openbaring Gods. En dat hij Jezus stelde op de rand van het dak. Op een hoog uitstekend deel van één der tempelgebouwen. Die tempel is dan nog steeds het wettig officiële heiligdom. En de Heere Christus is geroepen door Zijn Doop tot Zijn ambtelijke taak van profeet, priester en koning. Om dat ambt te bedienen in de staat van Zijn vernedering. Beginnend bij en in Jeruzalem en zijn tempel. Zoals Hij als twaalfjarige knaap reeds dáár zat bij de Schriftgeleerden.

En nu, in de woestijn der verzoeking heeft Hij zich ingeleefd in Zijn taak en roeping, juist ten opzichte van de tempel, de tempeldienst en het tempelvolk. Waar Hij de geestelijke ommekeer moet bewerken bij het volk tegen Israëls tempeldienaars. Wanneer Hij zal neerhalen het gezag van de priesters en Farizeeën en Schriftgeleerden. Dan zal Hij de gesel van touwtjes moeten hanteren. Dáár in de tempel zal Hij zo vaak en krachtig moeten werken, dat Hij bij Zijn gevangenneming kan zeggen: dagelijks zat Ik bij u, lerende in de tempel.

Toen nam de duivel Hem mee naar de heilige stad en deed Hem op de tinne van de tempel plaats nemen. Zo zoekt de satan aansluiting en past zich aan bij de gedachtegang van de Heere Christus. Om Hem straks in Zijn verlokkelijk en verleidend woord in het gevele te komen. En zijn giftige pijlen op Hem af te schieten.

Wij moeten er ons maar goed van bewust zijn, gemeente, dat de satan, die nog altijd rondgaat, óók als een lichtende engel, erop uit is, de mens, de christen, in verzoeking te leiden juist op dát punt, waar de gedachten mee bezig zijn. Juist als wij, zoals nu, in de kerkdienst bezig zijn het Woord van God te overdenken, is satan, die met ons ter kerk is gegaan, er haastig bij, om zijn strikken te spannen. Om afleidingsmanoeuvres te bewerken, verkeerde conclusies te trekken. Om afbrekende kritiek te leveren. Waardoor de zegen van het Woord van God aan onszelf en aan anderen ontnomen wordt.

2. De aanval van deze verzoeking.

En de duivel zeide tot Jezus: indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelf dan naar beneden. Indien Gij Gods Zoon zijt. Nee, satan ontkent dat niet, grof en brutaal. Evenmin als bij de eerste verzoeking. Maar hij erkent het evenmin. Hij stelt het alleen aan rechtmatige twijfel onderhevig. Indien Gij Gods Zoon zijt. Als Jezus daarvan dan zo diep overtuigd is, dat voor God niets te wonderlijk is, dat God Hem wel staande kan houden op Zijn wankele benen en Hem voeden kan zonder brood te eten, dan moet de Heere daarvan het bewijs eens leveren door van het tempeldak te springen. En Jezus — houdt Gij er nu toch aan vast, dat Gij Gods Zoon zijt en vertrouwt Gij op dat gesproken Woord van God bij de Jordaan, maak het nu dan waar, dat Ge Gods Zoon zijt. Dan is het voor U toch maar een kleinigheid om dat te tonen, het bewijs te leveren. Dan zal, volgens satan, ondubbelzinnig blijken, dat Hij waarlijk Gods Zoon is.

Kom, spring van dat hoge tempeldak naar beneden. Wees niet bang dat Gij U daarbij zult wonden of van het leven beroven. Ge zijt immers Gods Zoon. Laat die mensen daar beneden dat zien. Laat de tempel en de tempelgangers weten en zien, dat God Zich in U volkomen heeft geopenbaard. Dan hebt Ge meteen die drommen mensen daar beneden, die dan met eigen ogen de Messias uit de hemel zien vallen, gewonnen. Dan zullen ze weten, dat het Koninkrijk Gods in hun midden gekomen is.

In deze woorden van de tweede verzoeking sluit satan aan bij Jezus' antwoord van de eerste verzoeking: er staat geschreven. Er staat immers geschreven: aan Zijn engelen zal God opdracht geven aangaande U en op de handen zullen zij U dragen, opdat Ge Uw voet niet aan een steen stoot Satan toont hier ook de Schrift te kennen. En in zijn methode van strijden is hij bij Christus in de leer geweest. Wil Jezus Zich alleen houden aan de Schriften, welnu, satan vindt dat best: er staat immers in psalm 91 (vs 11, 12) van die bewarende hand Gods door engelendienst.

Zo komt de verzoeker hier maar niet met een Schriftwoord om te zeggen, wat de Heere kan of mag doen. Doch dit Schriftwoord van psalm 91 schijnt als geschreven voor Jezus in Zijn omstandigheden. En Hem aan te wijzen, dat Hij Zich thans naar beneden werpen móet, dat God Hem dat voorschrijft. Want: er staat geschreven, Jezus! Zó hebt Gij gesproken om mij te verslaan. Zó spreek ik thans om U op Uw plicht te wijzen. Want er staat geschreven: het is eis van de H. Schrift, die Gij aanvaardt, waaraan Gij U onderwerpt. En Ge kunt verzekerd zijn van de hulp en goedkeuring Gods. Hulp door de engelen, die U op de handen zullen dragen, zodat Ge niet alleen niet te pletter valt, maar zelfs Uw voet niet stoot aan een steen. Zij zullen U dus op hun armen opvangen en U veilig dragen, zonder een schram op te lopen. Gods toezegging hebt Gij in dezen. Zwart op wit. En daar vertrouwt Ge immers op.

Alleen maar — de duivel haalt hier psalm 91 (vs 11, 12) onvolledig aan. Hij laat een paar woorden weg. Namelijk: op al Uw wegen. God zal Zijn engelen gebieden, dat ze U behoeden: op al Uw wegen. Maar deze wegen moeten dan ook zijn: wegen des Heeren, gehoorzame wegen. En niet: eigen gekozen wegen. Zó komt de verzoeker hier aanzetten met een belofte van God, maar hij heeft intussen die belofte losgemaakt van het bevel.

Zonder twijfel: de beloften Gods zijn vaster dan de bergen. Maar zij zijn voorwaardelijk, verbonden aan de eis des Heeren. Waar het bevel van de Heere niet wordt gehoorzaamd, daar moet op de vervulling van de belofte niet worden gerekend. Dus werkt satan hier in deze tweede verzoeking van Christus met schijnbaar vrome, Schriftuurlijke argumenten. Schijnbaar wekt hij op tot geloof, maar inderdaad tot Ongeloof. Want het ongeloof misbruikt de Bijbel op allerlei wijze. Niet alleen door niets van de H. Schrift te willen weten, maar ook door het geciteerde uit de Bijbel half aan te halen. Of uit zijn verband te rukken. Of, zoals hier, Gods belofte los te maken van Zijn bevel.

Dit satanisch spel kan zich niet herhalen tegenover de Heere Christus. Maar wel tegenover Zijn Kerk, tegenover u en mij De overste der wereld is er nog iedere dag op uit om ons te verleiden. Zeer listig. En hij is des te gevaarlijker als hij komt als een lichtende engel. Hij is gevaarlijker op kousenvoeten dan op klompen. En hij komt dikwijls met een woord uit de Bijbel. Maar intussen om het Woord van God te ontcrachten. Denk maar aan de Mormonen, de zevendedag adventisten en de Jehovagetuigen, enz. Die allen een bepaald rijtje teksten verdraaid, verminkt en vervalst tot hun beschikking hebben en reciteren. - En elke ketter heeft zijn letter.

Hoe wordt er b.v. op schijnbaar Bijbelse wijze gesold met het Woord van Christus uit Johannes 17: opdat zij allen één zijn. Allen: Protestanten en Rooms. Ja in de lijn van de Wereldraad van Kerken en van de Wereldzendingconferenties (Bangkok): allen één, zogenaamde christenen, Mohammedanen en Boeddhisten. We hebben toch allen één God, zegt men dan. In plaats van: er is, er bestaat inderdaad maar één levende God, de Vader van de Heere Jezus Christus.

Eenheid, mensen! Of dat naar Johannes 17 gegrond is in de leer van Apostelen en Profeten, dat doet er niet toe. Och, wát is waarheid? Wie zal dat uitmaken? Als er maar eenheid komt. Alsof de Christus der Schriften niet zegt: Ik ben de waarheid.

In de Middeleeuwen werd de roep gehoord om als eenheid deel te nemen aan de Kruistocht. Om Palestina te veroveren voor de Joden. Eenheid, eenheid, mensen. God wil het! was de leus. Maar dat was toen geen beroep op de levende God der Schriften. Alleen maar het noemen van een zelfbedachte god, dat is een afgod.

Achter al zulke voorlichting en propaganda waarbij de Bijbel op eigenwillige, verdraaide wijze wordt aangehaald, zonder Schrift met Schrift te vergelijken, staat de satan, die vooral de leden van Christus' Kerk wil brengen op zogenaamd vrome wijze onder zijn bekoring. Zoals hij zijn tienduizenden in dit opzicht reeds lang heeft ingepalmd.

De grote verzoeker vertoont zich achter het ijzeren- en bamboegordijn meermalen als een brullende leeuw. Maar in de westerse wereld en in Amerika met zijn talloze sekten hult hij zich in het kleed van een engel des lichts. Met de Bijbel onder de arm en met een tekst in de mond. Maar scherp in de aanval tegen Christus en Zijn Kerk.

Indien Gij Gods Zoon zijt, zegt tot deze stenen, dat ze broden worden. Die verzoeking was zwaar voor de hongerende Jezus. Want ze werkte op Zijn lichaam, op Zijn natuurlijke levensdrift, op Zijn hongergevoel.

Indien Gij Gods Zoon zijt, werp U zelf naar beneden, want er staat geschreven ...; die verzoeking was zwaarder. Want ze kwam met het verdraaide, halve Woord van God. Christus' Kerk bestrijden op grove, spottende wijze, dat is erg. Maar Christus' Kerk bestrijden op schijnbaar vrome manier, met vervalste Bijbelteksten, dat is erger. Want waar de H. Schrift wordt verkracht met een beroep op de Schrift, daar is de zonde te groter en dus de schuld te meer. Dat wij dan maar op onze hoede zijn en de H. Schrift kennen in haar geheel. En de inzettingen en rechten door woord en voorbeeld leren aan onze kinderen. Om de nimmer aflatende aanvallen van satan te weerstaan. Door ons Gods beloften toe te eigenen en tegelijk Zijn bevelen met lust te volbrengen.

3. De overwinning van deze verzoeking.

Jesus zeide tot hem, de satan: er staat óók geschreven: gij zult de Heere, uw God, niet verzoeken. De Heere gaat weer niet discussiëren met de verzoeker over diens verkeerde Schriftgebruik. Want satan dwaalde niet te goeder trouw, zodat hij terecht had kunnen worden gewezen. Maar hij greep de woorden van psalm 91, bewust van het misbruik, dat hij ervan maakte, aan om er zo mogelijk de Heere mee te verleiden. De Heere stelt ook nu, evenals bij de eerste verzoeking, alléén maar Gods Woord tegenover satans bedrieglijke redenering. Er staat óók geschreven: gij zult de Heere, uw God, niet verzoeken, namelijk in Deuteronomium 6:16. Niet verzoeken, dat betekent hier natuurlijk niet: tot zonde verleiden. Want God kan niet tot zonde verleid worden, zoals Jacobus (1 : 13) zegt. Maar verzoeken wil hier zeggen: een proef nemen met de waarachtigheid Gods, God uitdagen, Hem trachten te dwingen in te grijpen. Daarom had satan gezegd: spring maar van deze hoogte naar beneden. Er zal je niets overkomen. Satan had gesuggereerd dat het onmogelijk was te veel vertrouwen op God te stellen. Maar Christus zegt in dit antwoord: de proef met God nemen of Hij zo machtig is, dat betekent: Hem niet vertrouwen. Gelijk als de Heere satans aansporing om voor Zichzelf te zorgen afwijst in de eerste verzoeking, zo verwerpt Hij dit het brutale, overmoedige opeisen van Gods hulp en bijstand buiten de Hem voorgeschreven weg.

Gij zult de Heere uw God niet verzoeken. Daarmee zegt de Heere Christus: wanneer Ik nu van het tempeldak naar beneden spring, dus doe ik wat gij zegt, dan stel ik God op de proef. Dan ben ik bezig om God te dwingen om in mijn leven in te grijpen. Dan schijnt 't wel, alsof ik geloof, maar dan bewijs ik daarmee in de grond der zaak mijn ongeloof. Want geloof is, dat ik vertrouw op Gods Woord, op Gods beloften. Maar dat geloof kiest dan ook geen eigen gekozen wegen. Dat geloof dwingt God niet tot ingrijpen. De overste Leidsman en Voleinder van het geloof heeft Gods beloften niet losgemaakt van Zijn bevel. En in die weg — belofte en bevel samenhouden — heeft de Heiland Zich de tweede Adam betoond. Die in tegenstelling met de eerste Adam — die voor de lokstem van de duivel is bezweken — de verzoeking glansrijk heeft overwonnen.

Er staat óók geschreven: gij zult de Heere uw God niet verzoeken. Dat is: God de Heere niet de wet en de weg voorschrijven, die Hij met u moet gaan. Tot uw bescherming, terwijl ge intussen zelf eigenwillige paden kiest. Maar lopen op de rechte weg van de Heere is beter dan springen op het verkeerde pad. Dat heeft Christus geweten en gezien en Hij heeft er óók naar gehandeld.

Er staat geschreven: gij zult de Heere uw God niet verzoeken. Wat leert de Heere ons hier duidelijk, dat wij Schrift met Schrift moeten verklaren. Bij de éne Schriftplaats en haar uitlegging de andere niet vergeten. Anders verkeert de waarheid in leugen.

Wat wordt er tot op vandaag maar lichtvaardig met Bijbelwoorden omgesprongen. In spreken en schrijven, in boek en blad, voor de t.v. en radio. Dan heet het: er staat dan toch maar geschreven: gij zult niet doodslaan. Dus - zo wordt ruwweg geconcludeerd: er mag geen oorlog zijn, nooit meer. En zeker geen bevoorrading met kernwapens.

Er staat geschreven: God is liefde, en dus niet spreken over Gods rechtvaardigheid Er staat geschreven: Hij, Christus, is onze vrede. En dus a.u.b. niet spreken en preken over dat andere woord van Christus: meent gij, dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op aarde? Ik zeg u, Ik ben gekomen om het zwaard te brengen en verdeeldheid. Tot in één gezin en familie.

Er staat geschreven: die in de Zoon gelooft, heeft eeuwig leven. Prachtig, zeggen velen, Maar ga niet in op wat daar volgt: die de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien.

Preek de rijke beloften van de Heere, die in Christus ja en amen zijn, bedien het Woord over de vastheid van Gods Verbond. Gebruik de éne sleutel van het Koninkrijk der hemelen. Zoals in veel preken voor de radio. Wie Gods beloften met een waar geloof aanneemt heeft vergeving van zonden en eeuwig leven. Halleluja! Doch houdt de andere sleutel van het Koninkrijk der hemelen maar in je zak. Namelijk dat degene, die de beloften des Heeren niet aanneemt eenmaal en telkens weer, dat die mens onder de eeuwige verdoemenis ligt zolang hij zich niet bekeert en geen deel heeft in het Rijk van Christus.

Wie de beloften Gods zich eigen maakt, die heeft óók een oog voor Gods bedreiging en die begeert óók Gods geboden met liefde en lust te doen. Al gaat dat dan ook met zwakheid en gebrek, met vallen en opstaan.

Maar de Heere Christus, Gods beloften vasthoudend, is de weg van 's Heeren bevelen volmaakt gegaan. En zó is Hij Overwinnaar geweest van de satan.

Wie de Heiland in Zijn strijd en overwinning door het geloof op de tempeltn heeft gezien, die begeert en leert met Paulus roemen: Ik vermag in de geestelijke strijd tegen de duivel, de wereld en het eigen boze hart, alles - alléén door Christus, Die mij kracht geeft. Als vrucht van Zijn verzoeking op het tempeldak.

4. De vrucht van deze verzoeking.

Want Hij heeft slag geleverd met satan, niet voor Zichzelf, maar voor allen die deze Koning erkennen als hun Heer. De Borg, de tweede Adam, Die op Zijn hart droeg allen, die door het geloof aan Hem verbonden zijn. Hij heeft Zijn glorie niet gezocht in het succes, op de stralende tempeltn, maar aan het blóedige kruis. De verzoeker zei: gij zult uw voet niet stoten aan een steen. Maar Christus hield Zich aan wat er geschreven staat, dat Zijn hielen zouden verpletterd worden, wanneer Hij de kop van satan zou vermorzelen. Alléén in diè weg is Hij een verzoening voor onze zonden. Niet door het succès van verblindende woorden, maar door de zégen van Zijn verzoenend offer.

Hij blijft staan op het tempeldak, hoewel de duivel nodigt met listige Schriftverdraaiing: Kom, spring naar beneden en Uw succes is verzekerd.

Hij blijft straks hangen aan het kruis, ofschoon satanische volgelingen met spottende grijns roepen: Kom af van het kruis en wij zullen in U geloven.

En als wij door een waar geloof met die Heiland verbonden zijn, dan zijn we niet tevreden met een Christus, Die Zich alleen aan de mensen openbaart, zoals satan wil. Maar dan begeren we een Zaligmaker en Koning, Die Zich óók in en dóór ons wil openbaren. Zodat wij de duivelse verzoeking in de geestelijke strijd tegen de boze, tegen de wereld en tegen ons eigen boze hart ook afweren met kracht. En leren zeggen en doen: ga weg achter mij, satan!

Dan willen we lévende leden van Christus' Kerk zijn. En ons voortdurend wapenen met het schild van het geloof en met het zwaard van de Geest, dat is Gods Woord.

Dan zijn we er bang voor om voort te gaan op een zondige weg en zodoende Gods barmhartigheid en lankmoedigheid te tarten, uit te dagen.

Dan vrezin we om ons te begeven naar zulke lectuur, om te luisteren en te kijken naar zulke radio- en t.v.-programma's, waar de boze zijn strikken spant. Meermalen als een lichtende engel.

Dan begeren wij en strekken ons ernaar uit om, in liefdevolle gehoorzaamheid, goede onderdanen te zijn van de Koning, ons van God gegeven. Vraagt gij Zijn naam, zo weet, dat Hij de Christus heet, Gods eengeboren Zoon, Verwinnaar van de troon. De zeeg' is Hem beschoren.

Amen